

Verhooring van de beide hoofdstukken der begrooting van uitgaven van Ned.-Indië voor 1907.

(204. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan twee ontwerpen van wet:

1°. tot verhooging van het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907:

2°. tot verhooging van het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907.

De toelichtende memorie, die de wetsontwerpen vergezelt, bevat de gronden waarop zij rusten.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 14 Maart 1907.

WILHELMINA.

(204. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging van het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907, vastgesteld bij de wet van 29 December 1906 (*Staatsblad* n°. 334) en verhoogd bij de wetten van 29 December 1906 (*Staatsblad* nos. 338, 339 en 340):

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

In het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907 wordt:

Onderafdeeling 52. Post-, telegraaf- en telefoondienst, verhoogd met f 521 000 en mitsdien gebracht op f 1 091 250.

Onderafdeeling 53. Spoorwegen, nader verhoogd met f 625 000 en mitsdien gebracht op f 2 126 900.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Koloniën,

(204. 3.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging van het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907, vastgesteld bij de wet van 29 December 1906 (*Staatsblad* n°. 335) en verhoogd bij de wet van 29 December 1906 (*Staatsblad* n°. 340):

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

In het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907 wordt:

Onderafdeeling 77. Waarnemingen en onderzoekingen op plantkundig gebied en hare toepassingen, verhoogd met f 8500 en mitsdien gebracht op f 90 811.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Koloniën,

(204. 4.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Tot toelichting van de in de twee nevensgaande wetsontwerpen voorgestelde verhooging van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1907, strekt het volgende.

Iste HOOFDSTUK.

Onderafdeeling 52. Van het bij de wet van 9 Juli 1906 (*Staatsblad* n°. 184) afzonderlijk toegestaan krediet van f 619 000, voor eene gouvernementstelefoonlijn tusschen Batavia, Semarang en Soerabaja, bleef in 1906 ongeveer f 350 000 ongebruikt, voornamelijk omdat de aanschaffing van het benodigde bronsdraad voor de hoofdgeleidingen eerst thans kan geschieden.

De wensch, namelijk, om deze totaal ongeveer 1000 K.M. lange stamlijn zóó in te richten, dat de telephonische verbinding aan alle redelijke eischen van duidelijkheid en betrouwbaarheid onder alle omstandigheden, ook bij een te verwachten zeer toenemend verkeer, zal voldoen, heeft langdurig overleg en persoonlijk onderzoek naar de nieuwste installaties op dit gebied noodig gemaakt.

Dat onderzoek heeft geleid tot het aannemen van het ook in Duitschland en Oostenrijk toegepaste PUPIN-systeem, dat niet alleen bij geringere draaddikte eene even goede, zoo niet betere, gemeenschap waarborgt, maar door de bij toepassing van dat systeem voor bescherming tegen lucht, electriciteit en andere invloeden, gewenschte bijspanning van een ijzerdraadlijn — die dan ook als avisolijn dienst doet — tevens gelegenheid geeft om het aantal gesprekken belangrijk te verhoogen.

De dikte van het bronsdraad van eene gewone lijn was in de Indische stukken, die ten grondslag hebben gestrekt voor het in den aanhef van deze toelichting vermelde krediet van f 619 000, gesteld op 4 m.M., doch deze dikte zou, zooals uit een langdurig onderzoek is gebleken, voor aanleg, zonder toepassing van het PUPIN-systeem te gering zijn geweest en ten minste 4½ m.M. hebben moeten bedragen, terwijl bij toepassing van het PUPIN-systeem met eene dikte van 3½ m.M. kan worden volstaan.

De kosten voor de inrichtingen, die bij de toepassing van het PUPIN-systeem noodig zijn (als inductiespoelen, meetinstrumenten, ijzerdraad, topstangen, instrumenten voor den avisodienst, enz.) worden geraamd op f 70 000. Daartegenover zou staan eene aanmerkelijke bezuiniging op de kosten van het bronsdraad, ware het niet, dat inmiddels de koperprijzen sterk zijn gerezen en nog steeds neiging tot stijgen vertoonen. Die stijging veroorzaakt eene uitgaaf van ongeveer f 60 000, boven de som van f 340 000, waarop aanvankelijk voor aanschaffing en uitzending van al het bronsdraad gerekend was. Maar laatstbedoelde raming was — zooals hierboven gezegd is — toch ook te laag in verband met de te geringe dikte van het draad.

Indien al dadelijk op de juiste dikte gerekend ware, dan zouden èn de uitgaven voor de spoelen, de ijzerdraadlijn, enz. èn de inmiddels opgetreden stijging van den prijs ruimschoots worden opgewogen door de besparing, voortvloeiende uit de geringere dikte, die in verband met de toepassing van het PUPIN-systeem mogelijk is gebleken.